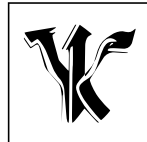

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**ЕКСПЕРТ:
ПАРАДИГМИ ЮРИДИЧНИХ НАУК
І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

**EXPERT: PARADIGM OF LAW
AND PUBLIC ADMINISTRATION**

№ 2 (26), 2023

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Експерт: парадигми юридичних наук
і державного управління
Видається з 2018 року
Періодичність: 6 разів на рік
Друкується за рішенням Вченої ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 7 від 05.07.2023)
Видання є таким, що реферується в міжнародних
та вітчизняних наукометричних базах:
Index Copernicus, ResearchBib,
Turkish Education Index, Polish Scholarly Bibliography,
Google Scholar, "Україніка наукова", ESJI .
Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 № 1643 (Додаток 4) журнал включено
до Переліку наукових фахових видань України
у категорії «Б».
Спеціальності: 081 – Право, 281 – Публічне управління
та адміністрування, 293 – Міжнародне право.
Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.
Відповідальність за зміст, достовірність фактів, цитат,
цифр несуть автори матеріалів. Редакція залишає за
собою право на незначне редагування і скорочення
(зі збереженням авторського стилю та головних
висновків). Редакція не завжди поділяє думки авторів
та не несе відповідальність за надану ними інформацію.
Матеріали подано в авторській редакції.
Передрук — тільки з дозволу редакції.
Адреса редакційної колегії:
ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія
управління персоналом"
вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039
Офіційний сайт видання:
www.journals.maup.com.ua/index.php/expert

Expert: paradigm of law and public administration
Published from 2018
Pereodisity: 6 times a year
Published by the decision of Academic council of
Interregional Academy of Personnel Management
(Protocol № 7 from July 5, 2023)
Collection is included to the international
and domestic scientometrics databases Index
Copernicus International, ResearchBib, Turkish Education
Index, Polish Scholarly Bibliography, Google Scholar,
"Україніка наукова", ESJI .
According to the Order of the Ministry of Education
and Science of Ukraine (Annex 4), the journal is included
in the List of scientific professional publications of Ukraine,
which have been assigned the category «B».
Subject Areas: 081 – Law, 281 – Public management
and administration, 293 – International law.
The articles were checked for plagiarism
using the software StrikePlagiarism.com developed
by the Polish company Plagiat.pl.
The authors are responsible for the content,
accuracy of the facts, quotes, numbers. The editors reserves
the right for a little change and reduction
(with preservation of the author's style and main
conclusions). Editors can not share the world views of the
authors and are not responsible for the information provided.
Materials filed in the author's edition.
Reprinting — with the editorial's permission strictly.
Address of the editorial board:
Interregional Academy of Personnel Management
Str. Frometivska, 2, Kyiv, Ukraine, 03039
Official site:
www.journals.maup.com.ua/index.php/expert

Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : збірник. № 2 (26), 2023. Київ : ПрАТ "ВНЗ
"Міжрегіональна Академія управління персоналом", 2023. 68 с.

Головний редактор

Щокін Ростислав Георгійович, доктор юридичних наук, професор, Президент Міжрегіональної Академії управління персоналом

Заступник головного редактора

Кислий Анатолій Михайлович, заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом.

1. Акімова Людмила Миколаївна, доктор наук з державного управління, професор, Заслужений працівник освіти України, професор кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування.

2. Барабаш Юрій Григорович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, проректор з навчальної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

3. Батанов Олександр Васильович, доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу конституційного права та місцевого самоврядування Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.

4. Берназюк Ян Олександрович, доктор юридичних наук (конституційне право; муніципальне право), професор кафедри конституційного та міжнародного права, Заслужений юрист України, професор кафедри Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського.

5. Валюх Андрій Миколайович, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри державного управління документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування.

6. Вечорек Лешик, доктор хабілітований, доцент, завідувач кафедри кримінального права, кримінології та криміналістики Факультету юридичних і суспільних наук Університету ім. Яна Кохановського в м. Кельц (Польща).

7. Воротін Валерій Євгенович, доктор наук з державного управління, професор, завідувач відділу комплексних проблем державотворення Інституту законодавства Верховної Ради України.

8. Гурковський Володимир Ігорович, доктор наук з державного управління, старший дослідник, Перший заступник директора ВГО «Центр дослідження проблем публічного управління».

9. Кайдашев Роман Петрович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого ПрАТ «Міжрегіональна Академія управління персоналом».

10. Кіслов Денис Васильович, доктор наук з державного управління, доцент, академік Української академії наук, Академік Національної Академії наук вищої освіти України, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом.

11. Коваленко Валентин Васильович, доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України.

12. Козаченко Олександр Іванович, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри управління безпекою, правоохоронної та антикорупційної діяльності Міжрегіональної Академії управління персоналом.

13. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки.

14. Кринична Ірина Петрівна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту захисту інформації Державного університету телекомунікацій.

15. Міхальський Томаш, доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету, Гданськ, Польща.

16. Мотренко Тимофій Валентинович, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, доктор філософських наук, професор, Академік Національної академії педагогічних наук України.

17. Нестерович Володимир Федорович, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.

18. Нестор Наталія Володимирівна, доктор юридичних наук, заступник директора з наукової роботи Київського науково-дослідного інституту судових експертиз, Заслужений юрист України.

19. Ніколас Шмітт, кандидат наук, старший науковий співробітник Інституту федералізму Університету Фрібургу (Швейцарія).

20. Новак-Каляєва Лариса Миколаївна, доктор наук з державного управління, професор.

21. Орлова Наталія Сергіївна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Київського національного торговельно-економічного університету.

22. Рябцев Геннадій Леонідович, доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, професор Києво-Могилянської школи врядування, головний науковий співробітник Національного інституту стратегічних досліджень, директор спеціальних проектів Науково-технічного центру «Псіхея», член Експертної ради Міністерства енергетики України, член Комітету з питань розвитку економічної конкуренції Торгово-промислової палати України, експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

23. Скрипнюк Олександр Васильович, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, Заслужений юрист України, заступник директора Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.

24. Сопілко Ірина Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету.

25. Стрельбицька Лілія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Національної академії Служби безпеки України.

26. Стрельбицький Микола Павлович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри національної безпеки Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого ПрАТ “Міжрегіональна Академія управління персоналом”.

27. Сурай Інна Геннадіївна, доктор наук з державного управління, старший науковий співробітник, професор, професор кафедри публічної політики Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

28. Тимошик Лілія Павлівна, кандидат економічних наук, учений секретар Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України, судовий експерт, оцінювач.

29. Титко Анна Василівна, кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ.

30. Хаджирадева Світлана Костянтинівна, доктор наук з державного управління, професор, заступник директора Української школи урядування – керівник Центру оцінювання кандидатів на зайняття посади державної служби.

31. Яблонська-Бонса Йоланта, професор, доктор юридичних наук, керівник кафедри теорії, філософії та історії

права Академії Леона Козьмінського в Варшаві, Головний редактор часопису «Критика права» (Польща).

32. Якимчук Аліна Юріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування.

33. Янчук Артем Олександрович, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, радник Першого заступника Голови Верховної Ради України.

34. Яровой Тихон Сергійович, доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом.

35. Яскренія Єжи, професор, доктор хабілітований (Dr Hab), декан Факультету юридичних і суспільних наук Університету ім. Яна Кохановського в м. Кельце, завідувач кафедри конституційного, європейського і міжнародного публічного права, Віце-президент Правління Польського Товариства конституційного права, Спікер Товариства Польських парламентаріїв, член Правління Європейського Товариства колишніх парламентаріїв Ради Європи (FP-AP) в Парижі (Польща).

Chief Editor

Shchokin Rostyslav Heorhiiovych, Doctor of Law, Professor, President of the Interregional Academy of Personnel Management

Deputy Editor

Kyslyi Anatolii Mykhailovych, Honored Lawyer of Ukraine, Doctor of Law, Professor, Director of Educational and Scientific Institute of Law. Prince Vladimir the Great, Interregional Academy of Personnel Management.

1. Akimova Lyudmyla Mykolayivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Honored Worker of Education of Ukraine, Professor of the Department of Finance and Economic Security of the National University of Water Management and Nature Management.

2. Barabash Yuriy Hryhorovych, Doctor of Law, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Vice-Rector for Academic Affairs of the National Law University named after Yaroslav the Wise.

3. Batanov Oleksandr Vasyliovych, Doctor of Law, Professor, Leading Researcher of the Department of Constitutional Law and Local Self-Government of the Institute of State and Law named after VM Koretsky NAS of Ukraine.

4. Bernazyuk Jan Oleksandrovyh, Doctor of Law (constitutional law; municipal law), Professor of the Department of Constitutional and International Law, Honored Lawyer of Ukraine, Professor of the Department of Tavriya National University. VI Vernadsky.

5. Gurkovsky Volodymyr Ihorovych, Doctor of Science in Public Administration, Senior Researcher, First Deputy Director of the Center for Public Administration Problems.

6. Jablonska-Bonsa Jolanta, Professor, Doctor of Law, Head of the Department of Theory, Philosophy and History of Law of the Leon Kozminski Academy in Warsaw, Editor-in-Chief of the journal Critique of Law (Poland).

7. Kaidashev Roman Petrovich, Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Administrative, Financial and Banking Law of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Volodymyr the Great PJSC «Interregional Academy of Personnel Management».

8. Khadzhiradeva Svitlana Kostiantynivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Deputy Director of the Ukrainian School of Government - Head of the Center for Evaluation of Candidates for Civil Service Positions. ORCID, Google Academy.

9. Kislov Denys Vasyliovych, Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor, Academician of the Ukrainian Academy of Sciences, Academician of the National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine, Professor of the Department of Public Administration of the Interregional Academy of Personnel Management.

10. Kovalenko Valentyn Vasyliovych, Doctor of Law, Professor, Leading Researcher of the Copyright and Related Rights Sector of the Laboratory of Copyright and Information Technologies of the Research Center for Forensic Intellectual Property of the Ministry of Justice of Ukraine.

11. Kozachenko Oleksandr Ivanovych, Candidate of Law, Senior Researcher, Professor of the Department of Security Management, Law Enforcement and Anti-Corruption Activities of the Interregional Academy of Personnel Management.

12. Kravchuk Volodymyr Mykolayovych, Doctor of Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Constitutional, Administrative and International Law of Volyn National University named after Lesya Ukrainka.

13. Krynychna Iryna Petrivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Administration and Administration of the Educa-

tional and Scientific Institute of Information Protection of the State University of Telecommunications.

14. Motrenko Tymofii Valentinovich, Professor of the Department of Public Administration of the Interregional Academy of Personnel Management, Doctor of Philosophy, Professor, Academician of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine.

15. Nesterovych Volodymyr Fedorovych, Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Department of State and Legal Disciplines of Luhansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko.

16. Nestor Natalia Vladimirovna, Doctor of Law, Deputy Director for Research at the Kyiv Research Institute Institute of Forensic Science, Honored Lawyer of Ukraine, ORCID, Google Academy.

17. Nicholas Schmitt, PhD, senior researcher at the Institute of Federalism, University of Friborg (Switzerland).

18. Novak-Kalyaeva Larysa Mykolayivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor.

19. Orlova Natalia Sergeevna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of Public Administration and Administration of Kyiv National University of Trade and Economics.

20. Ryabtsev Hennadiy Leonidovych, Doctor of Science in Public Administration, Candidate of Technical Sciences, Professor, Professor of Kyiv-Mohyla School of Government, Chief Researcher of the National Institute for Strategic Studies, Director of Special Projects of the Psycho Scientific and Technical Center, Member of the Expert Council of the Ministry of Energy of Ukraine, member of the Committee on Economic Competition Development of the Chamber of Commerce and Industry of Ukraine, expert of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education.

21. Skrypniuk Oleksandr Vasyliovych, Doctor of Law, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Deputy Director of the Institute of State and Law. V.M. Koretsky NAS of Ukraine.

22. Sopilko Iryna Mykolayivna, Doctor of Law, Professor, Excellence in Education of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Dean of the Faculty of Law of the National Aviation University.

23. Strelbytska Lilia Mykolayivna, Doctor of Law, Professor, Honored Worker of Education of Ukraine, Head of the Department of Civil Law Disciplines of the National Academy of Security Service of Ukraine.

24. Strelbytsky Mykola Pavlovych, Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of National Security of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Volodymyr the Great PJSC «Interregional Academy of Personnel Management».

25. Surai Inna Gennadiyivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Policy, Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

26. Titko Anna Vasylivna, Candidate of Law, Leading Researcher of the National Academy of Internal Affairs.

27. Tomasz Michałski, Doctor of Science, Associate Professor of the Department of Geography of Regional Development, University of Gdańsk, Gdańsk, Poland.

28. Tymoschyk Lilia Pavlivna, Candidate of Economic Sciences, Scientific Secretary of the Research Center for Forensic Intellectual Property of the Ministry of Justice of Ukraine, forensic expert, appraiser.

29. Valyukh Andriy Mykolayovych, Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor, Professor of the Department of Public Administration of Documentation and Information Activity of the National University of Water Management and Nature Management.

30. Vechorek Leshyk, habilitated doctor, associate professor, head of the Department of Criminal Law, Criminology and Criminology, Faculty of Law and Social Sciences, University. Jan Kochanowski in Kielce (Poland).

31. Vorotin Valeriy Yevhenovych, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Head of the Department of Complex Problems of State-Building of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine.

32. Yakymchuk Alina Yuriyivna, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Public Administration, Documentation and Information Activity of the National University of Water Management and Nature Management.

33. Yanchuk Artem Oleksandrovych, Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Adviser to the First Deputy Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine.

34. Yarovoy Tikhon Sergeevich, Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Administration of the Interregional Academy of Personnel Management.

35. Yaskrenia Jerzy, Professor, Doctor Habilitated (Dr Hab), Dean of the Faculty of Law and Social Sciences, University. Jan Kokhanowski in Kielce, Head of the Department of Constitutional, European and International Public Law, Vice-President of the Board of the Polish Society of Constitutional Law, Speaker of the Society of Polish Parliamentarians, Member of the Board of the European Society of Former Parliamentarians (FP-AP) in Paris (Poland).

Андрейцев В. В.

Нормативно-правові засади технічного регулювання господарської діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки в економічній сфері: господарсько-правові аспекти.....8

Денєга В. Б., Петровський П. М.

Оптимізація компетенції органів місцевого самоврядування: ризики децентралізації.....18

Коломієць Є. В.

Особливості впровадження е-урядування в діяльності органів виконавчої влади в період дії правового режиму воєнного стану.....25

Лисенко С. О.

Розробка адміністративно-правових засад підготовки опитування із використанням поліграфа.....32

Папакіна Г. С.

Ідентифікація об'єктів нерухомого майна в умовах воєнного та післявоєнного станів.....37

Пархоменко С. А.

Забезпечення Президентом України своєчасності заходів з воєнної безпеки в умовах повномасштабної збройної агресії РФ проти України (теоретико-правовий аспект).....42

Тупіков В.

Етнонаціональні процеси сучасності у вимірі потенційних загроз для державності України.....53

Шевчук Р. В.

До проблеми реформування системи охорони здоров'я в Україні.....61

Лисенко Сергій Олексійович,

доктор юридичних наук, професор, ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом», завідувач кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права ім. князя Володимира Великого, м. Київ, Україна, sl-bezpeka@iapm.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0002-7050-5536>

РОЗРОБКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ПІДГОТОВКИ ОПИТУВАННЯ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ПОЛІГРАФА

Анотація. Статтю присвячено особливостям передтестової бесіди, що передуює перевірці на поліграфі та потребі вдосконалення адміністративно-правового регулювання цього процесу. В центрі уваги дослідника перебуває проведення передтестової бесіди з використанням теорії поля Курта Левіна. Такий підхід спрямований на використання систематизації факторів, що викликають приваблюючі та відштовхуючі реакції у опитуваного.

Наголошено на важливості правильного проведення передтестової бесіди, що дозволяє реалізувати ряд її функцій: переконання опитуваного в непохитності тестуванні на поліграфі; мобілізацію пам'яті опитуваного; актуалізації у опитуваного власних сенсів, пов'язаних з перевіркою або контрольною тематиками; формування у опитуваного високої значущості ситуації тестування; введення опитуваного в оптимальний психологічний коридор. Застосування теорії поля Курта Левіна дозволяє порівнювати події та явища, що демонструють приваблюючі чи відштовхуючі реакції опитуваного, підвищуючи достовірність результатів тестування. При цьому, зростає роль саме передтестової бесіди, у процесі якої визначається ставлення опитуваного до ситуації та (за потреби) коригуються майбутні контрольні й перевірені питання. Адже хоча деякі явища і події мають однозначно приваблюючу чи однозначно відштовхувальну реакцію для всіх опитуваних, інші – можуть давати індивідуальну реакцію.

Окрему увагу присвячено важливості врахування інтелектуально-освітнього рівня опитуваного. Питання повинні бути сформульовані таким чином, щоб подавати інформацію в доступній формі. Водночас – вони мають максимально деталізувати інформацію, що дозволить виявляти випадки «напівправди» та частково достовірні відповіді. Всі перелічені моменти мають бути закріплені у відповідних адміністративно-правових нормах. Це дозволить не лише стандартизувати процедуру проведення передтестової бесіди, але й зробити її доступною для подальшої оптимізації.

Ключові слова: поліграф, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правові відносини, психофізіологічні опитування, перевірки, принципи перевірок, результативність перевірок.

Lysenko Serhiy Oleksiyovych,

Doctor of Law, Professor, PJSC «Higher Educational Institution «Interregional Academy of Personnel Management», Head of the Department of Administrative, Financial and Banking Law of the Educational and Scientific Institute of Law named after Prince Volodymyr the Great, Kyiv, Ukraine, sl-bezpeka@iapm.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0002-7050-5536>

DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PRINCIPLES FOR THE PREPARATION OF A SURVEY USING A POLYGRAPH

Abstract. The article is devoted to the features of the pre-test interview preceding the polygraph examination and the need to improve the administrative and legal regulation of this process. The researcher's focus is on conducting a pre-test interview using Kurt Lewin's field theory. This approach is aimed at using the systematization of factors that cause attractive and repulsive reactions in the interviewee.

The importance of the correct conduct of the pre-test interview is emphasized, which allows you to realize a number of its functions: convincing the interviewee that the polygraph test is infallible; mobilization of the interviewee's memory; actualization of the interviewee's own meanings related to the test or control topics; forming in the interviewee a high significance of the testing situation; entering the interviewee into the optimal psychological corridor. The application of Kurt Lewin's field theory allows you to compare events

and phenomena that demonstrate attractive or repulsive reactions of the interviewee, increasing the reliability of the test results. At the same time, the role of the pre-test interview is growing, in the process of which the interviewee's attitude to the situation is determined and (if necessary) future control and verification questions are adjusted. After all, although some phenomena and events have an unambiguously attractive or unambiguously repulsive reaction for all interviewees, others can give an individual reaction.

Particular attention is paid to the importance of taking into account the intellectual and educational level of the interviewee. Questions should be formulated in such a way as to present information in an accessible form. At the same time, they should detail the information as much as possible, which will allow identifying cases of "half-truths" and partially reliable answers. All the listed points must be fixed in the relevant administrative and legal regulations. This will allow not only to standardize the procedure of the pre-test interview, but also to make it available for further optimization.

Key words: *polygraph, administrative-legal regulation, administrative-legal relations, psychophysiological surveys, checks, principles of checks, effectiveness of checks.*

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Використання поліграфу вже давно стало повсякденним методом збору інформації, перевірки достовірності інформації та проведення розслідувань. Проте, слід зазначити, що в жодній країні світу немає закону, який би зобов'язував усіх громадян до проведення опитування із використанням комп'ютерного поліграфу. Таке положення є достатньо логічним, тому що процес тестування на поліграфі має достовірну вірогідність, якщо він відбувається за добровільною згодою опитуваного. При цьому, спостерігається поширення застосування поліграфу як у державних органах, так і у приватному секторі, а відтак – достатньо важливо сформувати певні адміністративно-правові механізми проведення опитувань на поліграфі для самих поліграфологів, у залежності від причин перевірки та її мети.

Наразі розробка алгоритму дій поліграфологів у вигляді інструкцій та протоколів для різного виду ситуацій залишається нагальною потребою адміністративно-правового регулювання. Крім того, за загальними правилами проведення поліграфічних тестувань, важливим кроком є підготовка опитуваного, яка відбувається під час передтестової бесіди. Доволі перспективним видається проведення передтестової бесіди із використанням теорії поля Курта Левіна (що забезпечує наукову новизну підходу та методу), розробка адміністративно-правового механізму проведення якої, заслуговує найпильнішої уваги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми

Питання організації проведення тестування на поліграфі та правового регулювання цього процесу, вже ставало об'єктом уваги вітчизняних науковців. Зокрема, використання поліграфа як в ході проведення розслідувань, так і загалом у діяльності організацій і установ, досліджували такі науковці, як: А. Ф. Волобуєв, В. Я. Дідик,

Н. С. Карпов, Н. І. Клименко, В. О. Коновалова, О. І. Мотлях, О. А. Назаров, В. Ю. Шепітько [1] та інші. Праці вітчизняних дослідників, своєю чергою, враховують більш ранні напрацювання західних (переважно – американських) фахівців з поліграфології (Weaver (1985); Capps and Ansley (1992); Van Herk (1990); Wilber, (1997) [2]; Krapohl (1998); Bell, Raskin, Honts, & Kircher (1999); Swinford (1999); Harwell (2000); Poletti (2002) [3]; Handler & Nelson (2008); Nelson, R., Handler, M., Shaw, P., Gougler, M., Blalock, B., Russell, C., Cushman, B. & Oelrich (2011) [4]; Kernberg (2015) [5]. Проте, теорія і практика застосування поліграфу й правового регулювання цього процесу, з огляду на динаміку його поширення, не знижує уваги з боку наукової спільноти.

Окремої ж уваги заслуговує використання теорії поля Курта Левіна в ході підготовки до тестування на поліграфі. Потреба розробки адміністративно-правового механізму проведення такої бесіди і обумовлює особливу актуальність даного дослідження.

Мета публікації: огляд адміністративно-правового механізму проведення передтестової бесіди поліграфологічної перевірки (зокрема – із використанням теорії поля Курта Левіна).

Виклад основного матеріалу дослідження

Передтестова бесіда, як і будь-який початковий етап складної та відповідальної процедури, виконує ряд функцій. Зокрема, в її процесі поліграфолог намагається якісніше активізувати пам'ять опитуваного. Його ціль – підсилити ситуативну значимість перевіркової тематики та прибрати всі сторонні подразники психофізіологічних реакцій людини. Відтак, саме передтестова бесіда заслуговує на особливу увагу в контексті її оптимізації. Автор розробив соціально-психологічну методику для проведення стислої передтестової бесіди, яка б вводила опитуваного у необхідний стан. В ідеалі, дану методику варто оформити у вигляді адміністра-

тивно-правового акту для подальшого використання у середовищі поліграфологів.

Запропонована методика ґрунтується на особливості сприйняття особою перевірконого стимулу та фону. Автор пропонує вводити перемінні, здатні підсилити перевірконий стимул для особи, яка причетна до перевірконого факту. І навпаки, знецінити значимість перевірконого стимулу для непричетної людини. Зокрема, пропонується ввести перемінні, згідно теорії поля німецько-американського психолога Курта Левіна, які потрапляють в психологічне поле та проявляють свою появу у свідомості людини.

Теорія Курта Левіна виявилась оригінальною теорією у визначенні людської поведінки. Відповідно до неї, протікання фізіологічних реакцій цілком зводиться до певної сукупності умов існуючого в даний момент поля. Курт Левін виходив з того, що людська особистість живе і розвивається в полі залежності оточуючих її предметів, які мають певний заряд впливу. Дослідження Левіна доводили, що для кожної особи цей заряд має свій знак, проте існують такі предмети, які для всіх мають однаково привабливий або відштовхуючий заряд впливу. Впливаючи на особу, предмети викликають в неї емоції, які Левін вважав енергетичними зарядами, що породжують напругу людини. У цьому стані особа прагне до розрядки, тобто до задоволення своїх потреб [6].

Важливо визначити, що Левін визнавав наявність впливу не психічних дій на поведінку людини. Тому особливо неусвідомлювані людиною стимули, соціально-економічного та фізіологічного фактори, також включаються в його життєвий простір. Часто життєвий простір називають психологічним [7].

Досліджувана подія є результатом взаємодії кількох фактів. Кількість місць та регіонів визначається кількістю фактів, що перебувають в даний момент в життєвому просторі. Наскільки ближче те чи інше місце до особистого простору людини, тим сильніший вплив воно чинить.

Розглянемо алгоритм передтестової бесіди в контексті запровадження адміністративно-правових засад методики та тренінгу. Передтестова бесіда залишається найважливішим етапом опитування на поліграфі. Практично вона і забезпечує її вірогідний результат [2].

Як уже зазначалося, передтестова бесіда виконує ряд функцій. Серед іншого, вона сприяє:

- переконанню опитуваного в непохибності тестуванні на поліграфі;
- мобілізації пам'яті опитуваного;

– актуалізації у опитуваного власних сенсів, пов'язаних з перевірконою або контрольною тематиками;

– формуванню у опитуваного високої значущості ситуації тестування;

– введенню опитуваного в оптимальний психологічний коридор [8].

Передтестова бесіда має обов'язковий набір пунктів, які категорично заборонено обходити, і це варто задекларувати у відповідних адміністративно-правових тезах інструкцій та протоколів для поліграфологів. В результаті вірно проведеної передтестової бесіди у особи, не причетної до досліджуваної події, повинна виникнути впевненість у тому, що поліграф цю непричетність доведе. І навпаки у причетного має бути сформоване розуміння хибності приховування будь-якої правдивої інформації [9].

В межах даної роботи, використовувався механізм екстраполяції та інтерполяції під час передтестової бесіди. Якщо стимул вдавалось екстраполювати під час пред'явлення в тесті, тоді реакції набирали свого значення для опитуваного. Тому реакції могли вважатися дійсними. В разі не важливості стимулу, реакція на нього інтерполювалася. Тобто стимул у свідомості опитуваного, зливався та поглинався психологічним полем Курта Левіна [6].

Зрозуміло, що законодавці та адміністратори не є фахівцями в галузі психофізіології, а тому, для створення ефективних адміністративно-правових засад проведення передтестової бесіди, вони повинні керуватися порадами психологів та самих поліграфологів. Проте, і поліграфологам слід підпорядковуватись чіткому регламенту запроваджених адміністративно-правових засад. Зрозуміло, що у своїй роботі поліграфолог стикається, в першу чергу, з проявами образної та словесно-логічної пам'яті, тоді як інструкції та протоколи записані в адміністративно-правових нормах.

В одному американському посібнику адміністративно-правових засад з «детекції брехні» д-р Гарольд Фельдман зазначає, що поліграфологу слід уникати грубого поводження та поганих манер. Тому що владність в поводженні може викликати побоювання у опитуваній особі і вплине негативно на ефективність тестування [10].

Так інструкціями пропонується підштовхувати людину до вільної розповіді про подію, просити повністю розповісти все, що відомо, а також можливо висказати наявні підозри щодо інших осіб. Якщо особа почала говорити, то поліграфолог повинен слухати її спокійно

і уважно, не перебиваючи. Коли людина розповідає свою версію того, що сталося, то вона, зазвичай, частково розкривається. Важливо аналізувати все те, що людина говорить, як вона почала розповідь, в якому темпі, на скільки її виклад звичний для неї. При розповіді ключових моментів поліграфолог може ставити уточнюючі питання, виявляти в словах опитуваного протиріччя [4].

В межах дослідження пропонується адміністративно-правовим шляхом запровадити обов'язковість зупинення тестування, якщо в рамках бесіди людина почне давати свідчення. Потрібно попросити опитуваного викласти всі факти власноруч на папері, тобто рухатись по гарячих слідах. В іншому випадку опитуваний може передумати і замкнутися.

Іноді під час досліджень було так, що опитуваний заявляв, що нічого не знає про подію, що він готовий дати необхідні пояснення, але не може зробити цього з об'єктивної причини. Тоді опитуваного все одно повертали до розмови про встановлювану подію, знову вводили його в межі фабули справи.

Дослідженнями доведено необхідність введення адміністративно-правових засад відносно осіб з низьким інтелектуально-освітнім рівнем. Такі обстежувані особи можуть не зрозуміти питання, тоді питання повинні бути відредаговані в максимально спрощеній формі. І навпаки, інструкція повинна містити обов'язок поліграфолога сприяти деталізації та конкретизації. Тобто, у тому випадку, якщо виникає підозра, що опитуваний розуміє сенс питання недостатньо добре, варто попросити його самому пояснити, як він зрозумів питання.

Адміністративно-правовим шляхом варто задекларувати обов'язок поліграфолога переформулювати контрольні питання (а іноді – й перевірочні), якщо опитуваний визнає деякі факти, що входять в поле Курта Левіна та досліджувану подію. Іноді опитувані визнають тільки частину правди, тому редагування запитань сприяє виявленню такої «напівправди». Для цього варто переформулювати питання шляхом вставки фрази типу: «крім сказаного...», «крім зазначених Вами ...», «за винятком того, що Ви мені розповіли ...» та інших, схожих за подачею інформації.

Таким чином, передтестова бесіда, проведена за нашою методикою, сприяє швидкій та ефективній підготовці опитуваного до проведення тестування на поліграфі.

Висновки і перспективи подальших досліджень тематики

Запровадження чітких адміністративно-правових заходів, для проведення підготовчого етапу опитування із використанням комп'ютерного поліграфу, дозволить фахівцям досягати значних методичних результатів із високим рівнем вірогідності. Вони зможуть переконати опитувану особу в непогрішності роботи поліграфу, мобілізувати пам'ять опитуваної особи та актуалізувати у свідомості особистісні смисли, пов'язані із перевіркою або контрольною тематиками. Тому, що кінцевою метою передтестової бесіди є формування у опитуваного високої суб'єктивної значущості теми перевірки та введення його в оптимальний психологічний коридор події.

Одночасно із застосуванням вищевикладеного адміністративно-правового механізму швидкої підготовки опитуваного до тестування, автором, в ході дослідження, використовувались методи адаптації та стимуляції опитуваних. Під час цих заходів, у опитуваних осіб відбувалась додаткова актуалізація перевіркою теми та довіра до самої процедури опитування. Тому, що головною ціллю даної роботи, було створення уявлення про адміністративно-правові засади для методики, що дозволяє ефективно та швидко вводити опитувану особу в необхідний психологічний коридор із одночасною актуалізацією перевіркою тематики.

Подальшої уваги дослідників заслуговують питання деталізації адміністративно-правових норм, що врегулюють інструкцію до проведення передтестової бесіди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шепітько В. Ю. «Криміналістика: підручник у 2-х т. Т. 2». 2019. Харків: Право, 328 с.
2. Ken Wilber. «An integral theory of consciousness», *Journal of Consciousness Studies*. № 4. 1997.
3. Frank E. Poletti. «Plato's vowels: how the alphabet Influenced the evolution of consciousness», *World futures*. № 58. 2002. P. 101–116.
4. Nelson, R., Handler, M., Shaw, P., Gougler, M., Blalock, B., Russell, C., Cushman, B. & Oelrich, M. *Using the Empirical Scoring System. Polygraph*, № 40. 2011. pp. 67-78.
5. Kernberg Otto. «Conflict, Leadership, Ideology in Groups and Organizations», *M.-NF «Klass»*. 2015. 424 p.
6. Курт Левін. Теорія поля в соціальних науках. *Академічний проект*. 2017. 365 с.
7. Klimenko V.V. Psychophysiological mechanisms of human praxis, monograph, K, «Slovo». 2013. 635p.
8. Matte J.A. «Forensic Psychophysiology Using the Polygraph», *GAM Publications, Wiliamsville*. 2012.
9. Handler, M. Geddes, L.A., & Reicherter, J. «A Discussion of Two Diagnostic Features of the

Polygraph Cardiovascular Channel». *Polygraph*, № 36, (2). 2007. pp. 70-85.

10. Lysenko S. «The Influence of Three Biological Rhythms on the Psychophysiological Reactions of a Person», *APA Magazin*, nov/des, volume 50(6). 2017. p. 45-51.

REFERENCES:

1. Shepitko V.Yu. (2019). «Kryminalistyka: pidruchnyk u 2-kh t. T. 2». 2019. Kharkiv: Pravo, 328 s. [in Ukrainian].
2. Ken Wilber. (1997). «An integral theory of consciousness», *Journal of Consciousness Studies*. № 4. 1997.
3. Frank E. Poletti. « Plato's vowels: how the alphabet Influenced the evolution of consciousness», *World futures*. № 58. 2002. P. 101–116.
4. Nelson, R., Handler, M., Shaw, P., Gougler, M., Blalock, B., Russell, C., Cushman, B. & Oelrich,

M. Using the Empirical Scoring System. *Polygraph*, № 40. 2011. pp. 67-78.

5. Kernberg Otto. «Conflict, Leadership, Ideology in Groups and Organizations», M.-NF «Klass». 2015. 424 p.
6. Kurt Levin. (2017). *Teoriia polia v sotsialnykh naukakh*. Akademichnyi proekt. 365 s. [in Ukrainian].
7. Klimenko V.V. (2013). *Psychophysiological mechanisms of human praxis*, monograph, K, «Slovo». 635p. [in Ukrainian].
8. Matte J.A. «Forensic Psychophysiology Using the Polygraph», GAM Publications, Wiliamsville. 2012.
9. Handler, M. Geddes, L.A., & Reicherter, J. «A Discussion of Two Diagnostic Features of the Polygraph Cardiovascular Channel». *Polygraph*, № 36, (2). 2007. pp. 70-85.
10. Lysenko S. «The Influence of Three Biological Rhythms on the Psychophysiological Reactions of a Person», *APA Magazin*, nov/des, volume 50(6). 2017. p. 45-51.